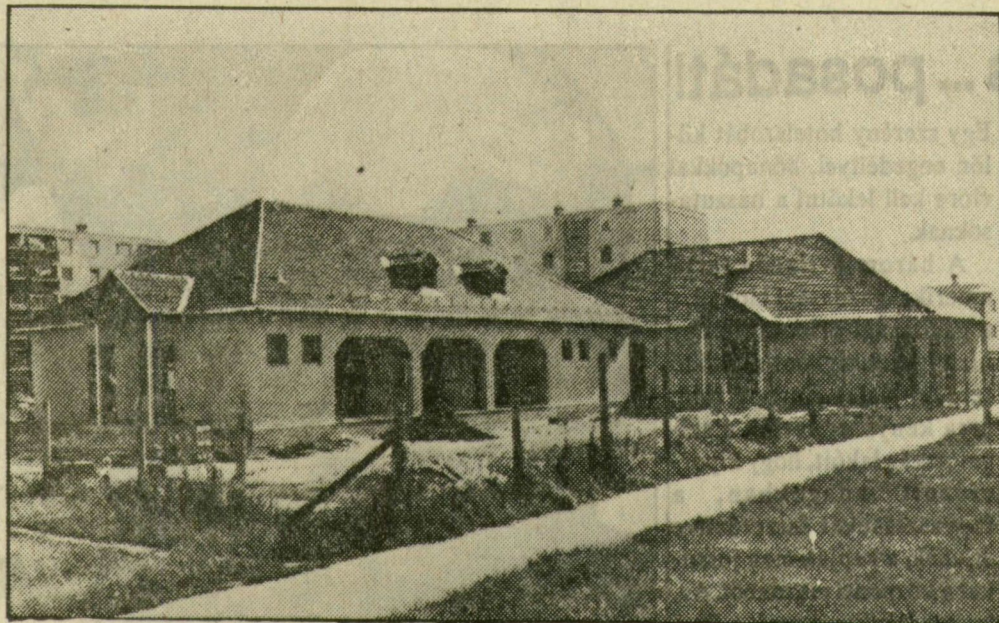

Nagy László felvétele

Rendelő készül Makkosházán

Négy évvel ezelőtt kezdték építeni a körzeti orvosi rendelőt Makkosházán. A pénzhiány miatt azonban rendre akadott a kivitelezés, s csak ez év őszére — várhatóan szeptemberre — fejeződik be a munka. A korszerű, tágas egészségügyi létesítményben 2 felnőtt-, 2 gyermek- és 1 nőgyógyászati szakrendelő kap helyet, és 1500 lakos számára biztosít alapszintű egészségügyi ellátást.

Adók, vámok, árak, tudnivalók

Ha az ember átlépi a határt...

...akármilyen is történhet vele. Legjobb esetben élményt, élményre halmoz, simán megél a hazuról hozott, csomagtartóba pakolt „éléskamra” javaiból, elég pénze marad fagyaltalra, képeslapra, múzeumi belépőre és némi szuvenírré, s amikor visszafelé jövet meglátja a piros-fehér-zöld sorompót, csak a szokásos nagyságú kő esik le a szívéből.

Am külföldön, pláne autóval, sok egyéb is előfordulhat az utazóval. Összeállításunkban néhány praktikumot gyűjtöttünk össze, hogy akik még most indulnak nyaralni, minél kevesebb rizikóval tehessek.

A „sógorék”-nál schillingért...

...vett árucikkek árában — a magyar áfához hasonlóan — benne foglaltatik az értéktöbblettadó (MWST, azaz: Mehrwertsteuer). Ezt — ezer schilling értékhatár fölött — visszatérítik. Ennek egyik módja, hogy visszafelé jövet a bevásárlóútról, az osztrák vámhatáron a háztartási, műszaki stb. árut bemutatják, és a számlát, vagy az osztrák autókлубnál (ÖAMTC) beszerezhető Tax-Free-csekket lepecsételtetik. Az ily módon — azaz, dokumentumokkal — alátámasztott igényt a Magyar Autókлубnál is lehet érvényesíteni. A pénztár, persze, schillingben fizet.

Átruccanva a csehekhez...

...tapasztalni fogják, hogy igen sok az új közlekedési jelzőtábla, s szigorodtak a szabályok; igaz, ez utóbbiak — például a biztonsági öv kötelező használata — nálunk már régen érvényben van. Ne legyen rá szükség, de a rendőrséget „VB” feliratú táblák jelzik, az útterelést pedig sárga alapon fekete betűkkel írt városnévtáblák mutatják.

A cseh és szlovák autópályákon csak 110-zel utazzanak — sokba kerül a gyors-hajtás! A benzin pedig? A hivatalosan kiváltott koronából a határon, vagy jobb szállodákban, illetve a Csedok utazási irodákban vett talonokért cserébe normált (90-es oktánút!) 18, szupert (96-ost) 20, dízelt pedig 7,50 koronáért lehet tankolni.

Dél felé haladva...

...Jugoszláviában már a határon lehet — 120 dinárért — benzinjegyet venni. A 98 oktános szuper — legutolsó információk szerint — 6,70-be kerül. Számítsanak a költőpénzüket beosztásakor az autópályák úthasználati díjára — általában 1-5 dollár közötti összeget tartalékoljanak. De vigyázat: Belgrád és Nis között 14 dollár a díj!

A Bulgáriára, Romániára és Csehszlovákiára, valamint Lengyelországra is érvényes, úgynevezett „4 ország hitellevelet”, illetve a jugoszláviai és nyugati utakonál hasznos nemzetközi AIT, vagy AIT Super hitellevelet érdemes kiváltani az autókлубnál. Ugyanis ezek tulajdonosai az előre nem látható javítási és szállítási költségeket 400 svájci frank értékhatárig gond nélkül kiengedhetik.

S még a pénznél maradvány, de már Görögország felé tartva, kérjük, gondoljanak rá: belépéskor megkövetelik, hogy a vizumban feltüntetett ott-tartózkodási naponként háromezer drachmával (körülbelül 18 dollárral) rendelkezzen a turista. (Kisko-

ruáknak a felével.) A görög vámokosok egyébként a nagy értékű tárgyakat az útlevelebe jegyzik be, s azok elvesztése, ellopása esetén még akkor is vámolnak kifelé, ha a turistának rendőrségi jegyzőkönyve van!...

Vigyázzanak az értékekre...

...bármerre is járnak a világban olvasóink, de legfőképpen Görög- és Olaszországban, ahol az átlagosnál gyakoribbak a gépkocsifeltörések. (Igazán nincs szükségük a biztosítóknak a mi ingyenreklámunkra, de nem kell sajnálni az út előtti biztosítási szerződéskötés árát!)

Olaszországba egyébként 30 napos időhátatár vízum nélkül lehet utazni, s előfordulhat, hogy egynemely határállomáson pénz, csekk felmutatását, vagy a visszaútra szóló repülő-, illetve vonatjegyet is kéri, persze, az adott közlekedési eszközzel érkezéskor, főként ha kevés van náluk. (Ami egy szempontból nem volna hátrány: a római magyar konzulátus munkatársai szerint az idén már vagy 150 magyar turistát, illetve kocsit raboltak ki Olaszországban.)

A német unió ténye...

...nyilvánvalóan kivált az NSZK-ba, illetve az NDK-ban indulóktól néhány kérdést, például vámügyekben. Nos, az NDK vámigazgatósága az MTI-hez eljuttatta a legszükségesebb tudnivalókat. Ezekből válogatunk a következőkben.

A német valuta-, gazdasági és szociális unió életbe lépésével, július 1-jétől, az NDK és az NSZK egész területe egységes vámterületté alakult. Ennek megfelelően, egységes vámjogszabályok érvényesülnek a be- és kiutazások is.

Az NDK új vámrendelkezései szerint lényegében mindenféle kiviteli tilalom — például hús, húsfű, cipő, bőrruházat stb. — megszűnik, kivéve a közbiztonsági, állat-egészségügyi vagy művészetvédelmi okokból meghatározott árukat (a fegyvereket, kábítószereket, állatokat, növényeket), amelyekre továbbra is érvényesek a korlátozási, vagy tilalmi rendelkezések.

Vámmentesen vihető be az országba a személyes útiholmi. Így, ha az utas legalább 17 éves, akkor egyebek között 200 cigaretta, 1 liter tömény szeszes ital, 2 liter bor után, illetve, ha az utas legalább 15 éves, akkor fél kiló kávé, 100 gramm tea után nem vetnek ki vámot. A gépkocsi üzemanyagtartályában és egy 10 literes tartalékkannában levő üzemanyag szintén vámmentes. Gyógyszer csak az utas személyes szükségletére, más áruféleségek 115 DM értékig vihető be az országba vámmentesen. A szabadon bevihető mennyiséget meghaladó áruk után — 420 DM értékig — 15 százalékos vámot kell fizetni.

S még egy információ, már nem utazóknak, hanem ajándékozóknak: a postán, kis csomagban küldött áru küldeményenként 100 DM értékig vámmentes. Postai kis csomagokban azonban tilos gyógyszer, kábítószert, egyes növényeket és állatokat, védett állatokból és növényekből készített termékeket, lehallgatókészülékeket (ez nem vicc, kérem!), s fegyvereket, robbanószereket küldeni.

P. K.

Öttömös igazgatói lázban ég (5.)

Egy hektár barackos

Nem lenne egyszerű összeszámolni, hányszor írtam le e cikksorozatban a pedagógusok által megválasztott művelődés-központ-igazgató, Utasi István nevét. Még nehezebb feladat lenne, ha azt próbálnám összeadni, hányszor emlegette dicsérve vagy szidva, erényeit vagy hibáit sorolva az a több tucat ember, akivel Öttömösön a zürzaváros helyzetét előidéző igazgatóválasztásról beszéltem. Ki is lehet hát az az Utasi István, akinek személye körül ilyen komoly indulatok feszülnek? Ez a kérdés is vezetett, amikor az igazgató — nem árulok el titkot, ha azt írom: cik-künk megjelenésének időpontjában már a tanács által kinevezett igazgató — lakásához indultam. Utam az élelmiszer- és az iparcikkbolt mellett vezetett el. Középkorú asszonyt szőlőttem meg, mondaná el véleményét a falu ügyéről.

„Inkább mást kérdezzem” — mondja, s amikor azt tudakolom: érintett-e valamilyen módon, „is-is” — adja a kitérő választ. Az élelmiszerbolt egyik eladóját faggatom. „Nem én dolgozom velük, csak ők tudják eldönteni, kit akarnak” — mondja szűkszavúan, de nevét nem vállalva. A szomszéd üzletben a vásárlókat szőlítom meg. „Aljas dolog a volt igazgatóról, hogy mind a két jelöltnek beígérte az igazgatói posztot” — mondja egyikük. „Csak a gyerekekre nem gondoltunk, pedig eddig is ők itták meg minden körülmények között a levét.” — teszi hozzá egy másik asszony, kora alapján sejtethetően gyereke révén érintett. „Ez olyan volt, ez a választás, mintha a ruhahatárost választanánk / meg színházigazgatókat” — folytatja ismét más. „En bármelyikük helyébe már rég vízszárazigazgatót volna, nem engedtem volna eddig fajulni ezt a cirkuszt. Most már inkább egyik se legyen!” — összegez egy idősebb hölgy.

Utasiék házához érek. A főszereplő éppen az udvaron ténykedik, aztán a lakásba kíséri. Látom az arcán, tán ő is azt kutatja rajtam: „vajon ez az ember kinek a pártján áll?” Semleges szemlélet itt továbbra is nehezen tudnak elképzelni.

Utasiék házához érek. A főszereplő éppen az udvaron ténykedik, aztán a lakásba kíséri. Látom az arcán, tán ő is azt kutatja rajtam: „vajon ez az ember kinek a pártján áll?” Semleges szemlélet itt továbbra is nehezen tudnak elképzelni.

Utasiék házához érek. A főszereplő éppen az udvaron ténykedik, aztán a lakásba kíséri. Látom az arcán, tán ő is azt kutatja rajtam: „vajon ez az ember kinek a pártján áll?” Semleges szemlélet itt továbbra is nehezen tudnak elképzelni.

Mit miből?

Jött hát a nevezetes szavazás napja. Milyen érdekes: az Ács-Kovács házaspár, és a már nyugdíjba vonult, de a szavazáson még részt vett pedagógusok szavazatait mindkét fél a rivalisa eredményéhez számítja. Már sokszor emlegetett tény: 14:11-re Utasi István nyert. Amikor azt kérdeztem tőle, alkalmasnak tartja-e magát a pozícióra, hosszan válaszol, s elmondja, vállalatvezetői szakmérnöki diplomája révén a ve-

„Ács-Kovács hívott...”

Messziről indítjuk a tárgyalást. Arról beszél, hogy még 1983-ban az iskola bővítésének munkálatait irányította. Úgy fogalmaz, nélkülük nehezen jutottak volna előre a munkák, ezt az igazgató is tudta, ezért is bícsult nagyra Utasi Ist-

vánt, sőt, „látta, hogy nagyon szeretem a gyerekeket, tisztában volt azzal, hogy ebben az évtizedben sokan nyugdíjba mennek, ezért ajánlotta, hogy próbálkozzam meg a pedagógus pályával. Hozzá tartozik ehhez, hogy még technikus koromban oktattam gyerekeket Szegeden, így tisztában voltam a tanítással az alapvető dolgaival.”

— Lényegi kérdés: a volt igazgató, Ács-Kovács Ernő már ekkor úgy hívta Önt az iskolába, mint lehetséges utódját? — kérdezek közbe.

— Természetesen — válaszol Utasi István.

— De hát, hogy gondolta ezt Ács-Kovács Ernő, hisz addig egy percnyi pedagógusmúlt sem állt Ön mögött?

— De, mondtam, hogy tanítottam már.

— Mennyi időt, és mikor?

— Közel másfél évet, 1962–63-ban. De nem ez számított igazán. Ne felejtsek el, hogy amikor erről tárgyaltunk, 1986-ban, az új oktatási törvény még nem volt érvényben, s az én két egyetemi diplomám főiskolai tanári végzettségnek felelt meg. Csak ezután jött be az a törvény, ami előírta a szakirányú végzettséget.

A bonyodalmak aztán 1988-ban kezdődtek, amikor Ács-Kovács igazgatóhelyettesének szerződött Gyarmati Zoltánt. Utasi szerint a tanári kart is meglepte ez a lépés, mert úgy tudták, hogy ő az utódjelölt. E kettősség jegyében telt el két év. Utasi István azt mondja, e két év alatt több olyan időszak is volt, amikor Gyarmati Zoltán teljes jogú igazgatóként intézkedhetett. „Sem az oktatás-nevelési munkán, sem egyéb dolgokban nem mutatkozott az, hogy Gyarmati javítani tudna a helyzeten. Sőt, a lobbánékony, durva természetével inkább arról győzte meg az embereket, hogy nem igazán jó vezető típus.”

Mit miből?

Jött hát a nevezetes szavazás napja. Milyen érdekes: az Ács-Kovács házaspár, és a már nyugdíjba vonult, de a szavazáson még részt vett pedagógusok szavazatait mindkét fél a rivalisa eredményéhez számítja. Már sokszor emlegetett tény: 14:11-re Utasi István nyert. Amikor azt kérdeztem tőle, alkalmasnak tartja-e magát a pozícióra, hosszan válaszol, s elmondja, vállalatvezetői szakmérnöki diplomája révén a ve-

zetés tudományát ismeri, s mivel pénzügyi szakember is, a gazdálkodás sem okoz neki gondot. Most már középiskolai tanári képesítése is van, tehát szakirányban is megfelel a követelményeknek. Hogy mégis vannak kétségei a jövőbeni sikereit illetően, azt azzal indokolja, a felfokozott hangulaton úrrá lenni — ember legyen a talpán, aki erre képes. Szóba kerülnek a pályázata egyes pontjai. Például sportcsarnok építését helyezte kilátásba. A „miből?” kérdésre kifejti: az évekkel ezelőtti létrehozott sportpályát ő úgy építtette, mint tanácsag, összeköttetései, szervezőkészsége révén, hogy egy fillérbe nem került a félmilliósi létesítmény. A megválasztott igazgató ezt az elvet és gyakorlatot egy negyvenmillió sportcsarnok létrehozásához is elegendőnek tartja. Kilátásba helyezte a tizenharmadik havi fizetést is beosztottjai számára. Ezt úgy képzeli el: mivel a tanácsok esetében is van ilyen terv, az iskola pedig tanácsintézmény, így tehát az iskolai pluszpénzeket is be kellene számítani a tanács költségvetésébe. Utasi ellenfelei közül legtöbben a pályázat azon részét kifogásolják, amiben arról ír: egy hektár barackos létesítésével és termeltetésével gondolja megoldani az iskolát, az óvoda anyagi gondjait. Utasi István szerint azoknak a gyerekeknek, akik otthon is a baracktermelés „jegyében” nőnek fel, nem gond délutánonként, fakultatív jelleggel az iskola kertjét is művelni, az értékesítést pedig Utasi — megfélemlítő csatornái révén, mint mondja — megoldaná. Azt csak én gondolom hozzá: vajon egy iskolaigazgató munkakörével, presztízsével összeegyeztethető-e ilyen fajta tevékenység. Távozásom előtt viszont még annyit mond az újdonsült igazgató: figyelemre méltónak tartja, hogy szerinte a faluban ez volt az első igazi szabad választás, amin nyugodt lelkiismerettel a saját véleményét nyilváníthatta mindenki. „Ezt azért is lényeges kiemelni, mert egyszer már voltam egy választás részese. De akkor, a Komócsin-érában, amikor a tsz-elnökségre voltam esélyes, akkor kijöttek Szegedről, a nagy házból az elvtársak, és közölték: az a párt elvárása, hogy lépjek vissza a riválisom javára. Hát, mit tehettem akkor: önként visszaléptem.”

(Folytatjuk.)

Balogh Tamás

